

Відчуй радість читання

Рекомендаційний бібліографічний покажчик літератури для читачів-дітей

Читати треба не для того, щоб збагнути інших людей, а для того, щоб збагнути себе.

Еміль Сьоран

Дорогий друже! Чи замислювався ти коли–небудь над тим, що ж таке читання? Це ніби процес розкодування того, що написав автор. Письменник хоче розповісти тобі про те, яким він бачить світ, у своєму читачеві автор бачить уявного співрозмовника. Читаючи, ми або погоджуємося з автором, захоплюємося його думками, або суперечимо йому. Тобто, читання - це форма творчого спілкування, це пошук нового. У книгах ти можеш знайти відповіді на питання, які тебе хвилюють, звірити свої думки з думками інших.

У товаристві книг безліч людей отримували і отримують справжню насолоду. Істинні книголюби чистосердечно зізнаються, що завжди залишаться в неоплатному боргу перед книгами, що книги підтримували їх в складних випадках долі – підбадьорювали в сумний час, лікували в хворобі, рятували від самотності.

Спілкування з книгою здатне змінити життя, покращити настрій, допомогти прийняти важливе рішення. У бібліографічному покажчику ми пропонуємо тобі інформацію про книги, які здатні і розвеселити, і змусити замислитись над серйозними речами, і , напевно, не залишать тебе байдужим. Це і розповіді про таких, як ти, дітей, й історії з

життя видатних людей, і казкові повісті.

Матеріал у покажчику згрупований за трьома розділами:

I. Якщо тобі 6-9 років.

II. Якщо тобі 10-11 років.

III. Якщо тобі 12-14 років.

В межах розділів інформація про книги розміщена в алфавітному порядку, містить анотації. Завершує посібник допоміжний «Покажчик авторів та назв книг».

Якщо тобі 6-9 років

Барто А. Вірші дітям / А. Барто; пер. з укр. Б. В. Бойко та ін.; худож. І. Дорошенко. – К.: Махаон-Україна, 2009. – 128 с.: ілюстр.

Можливо, ти вже знайомий з творами цієї поетеси? Це веселий і добрий друг усіх дітей - Агнія Львівна Барто. До книги увійшли найвідоміші її вірші. Вже декілька поколінь дітей виховалися на цих творах. Іронічні та жартівливі, задержуваті та сумні вірші письменниці, безперечно, потішать і тебе.

Зощенко М. М. Льоля і Мишко : оповідання / М. М. Зощенко; пер. з рос. М. Зяблюк; худож. Н. Бугославська. – К.: Махаон-Україна, 2010. – 96 с.: ілюстр. – (Малюкам про хороше).

Герої цієї книги – малюки, які люблять веселі витівки, яким не сидиться на місці. Прочитавши книгу, ти дізнаєшся, чому навіть ставши дорослим, автор, куштуючи морозиво, за звичкою думав: «Чи заслужив я на ці солодощі, чи не збрехав і чи не обдурив когось?» У книзі є багато веселих історій про твоїх непосидючих однолітків, які варто прочитати.

Мензатюк З. Чарівний Іванко / З. Мензатюк; худож. М. Кісельова. – К.: Грані-Т, 2007. – 64 с., ілюстр. – (Сучасна дитяча проза).

Чи любиш ти мріяти? Мабуть, так як і більшість дітей люблять мріяти і вигадувати різні історії. От і героя цієї книги Іванка називали чарівним не через те, що він умів робити усілякі чудеса, а тому, що вірив у них. Разом з Іванком можна навчитися говорити до жабок, равликів, ластівок та інших істот. А ще в книзі можна познайомитись із зайчиком, який не зміг на базарі продати свій страх, зате здобув силу-силенну дарунків.

Карганова К. Хто найкрасивіший? / К. Карганова; пер з рос. Н. Кир'ян; худож. А. Гардян. – К.: Махаон-Україна, 2007. – 128 с.: ілюстр.

Герої цієї книги- маленьке Цуценя, поросятко Чуня, Мишенятко, мишка Варвара та інші звірі вирішують свої проблеми, вчаться спілкуватися між собою, так як і ти вчишся спілкуватися зі своїми однолітками. Маленьке Цуценятко, наприклад, любило голосно виспівувати таку пісеньку:

*Добре самому,
Бути одному,
Нікого не слухаю я!
Хочу гуляю,
Хочу співаю,
Вільна мандрівка моя.
Гарно без друзів,
Добре без друзів
І без рідні.
Сплю, коли хочу,
Йду, куди хочу,
Весело жити мені!*

Чи не хотілося і тобі часом сказати так само? Сподіваємося, що ні, бо що сталося з Цуценятком через такі думки, дізнаєшся в книзі, а також про те, як Ослик та його друзі знайшли своє щастя, якими ліками лісовий лікар Інокентій вилікував Зайчика Кузю від боягузтва.

Малкович І. Золотий павучок : різдвяна історія / І. Малкович; худож. К. Штанко. - К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2009. – 24 с.: ілюстр.

Мабуть немає на світі такої дитини, яка б не любила Новорічні та Різдвяні свята. Всім дітям, та й дорослим також, хочеться вірити в диво і через те в такі дні дива справді трапляються. Захоплюючи різдвяну історію розповідь тобі у цій книзі відомий український письменник Іван Малкович.

Нестайко В. Олексій, Веселик і Жарт-птиця : казка / В. Нестайко. – Х.: Белкар-книга, 2007. – 64 с.: ілюстр. – (Промінець).

Всеволод Зіновійович Нестайко давно вже став улюбленим письменником для мільйонів читачів в Україні. Його герої їжачок Колько Колючко та зайчик Кося Вухань з книги

«Дивовижні пригоди в лісовій школі» можливо, знайомі і тобі? Ми ж пропонуємо для тебе книгу цього автора, у якій ти познайомишся з дивовижними пригодами хлопчика Олексія, який одного разу вранці перетворився з симпатичного і веселого малюка на плаксу і капризулю, що перестав слухатися своїх батьків і поважати товаришів. Чому це сталося і як добро, дружба і наполегливість перемогли зло, дізнаєшся, прочитавши цю цікаву книжку.

Павленко М. Домовичок з палітрою / М. Павленко; худож. С. Железняк. – К.: Грані-Т, 2007. – 112 с.: ілюстр.

Павленко, М. Домовичок повертається / М. Павленко; худож. С. Железняк. – К.: Грані-Т, 2007. – 176 с.: ілюстр.

Книги відомої української письменниці Марини Павленко познайомлять тебе з кумедним чоловічком – Домовичком, який став добрим другом для двох дівчаток. Його можна порівняти з Карлсоном або російським побратимом Кузькою, який давно полюбився дітям завдяки мультфільму. Домовичок сипле приказками, любить бешкетувати й вигадувати. Переказувати пригоди Домовичка, мабуть, не варто, цікавіше самому почитати ці казкові повісті.

Пляцковський М. Ромашки в січні : казки / М. Пляцковський; худож. А. Гардян. – К.: Махаон-Україна, 2008. – 112 с.: ілюстр.

У цій книзі казок на тебе чекає зустріч з каченятком Крячиком, песиком Гавчиком, страусенятками Фу та Фе та іншими цікавими героями. Ти дізнаєшся, як вилікували від упертості осла Алфавіта, який урок дружби отримав горобчик Цінь та інші цікаві історії.

Слово до слова – весела розмова : оповідання, казки, вірші, байки, приповідки, прислів'я, приказки, народні усмішки : для молодшого шкільного віку / упоряд. І. Артемчук, Т. Качалова; передм. Б. Чайковського. – 3-тє вид. – К.: Веселка, 2003. – 239 с.: ілюстр. – (Шкільна бібліотека).

Велика сила в усмішці! Вона може змінити настрій – із сумного чи зажуреного, пригніченого чи ображеного зробити веселим. Тож пропонуємо тобі прочитати цю книгу, яка вже своєю назвою обіцяє, що прочитані твори піднімуть настрій за будь-яких умов. До неї увійшли поетичні та прозові твори відомих письменників, слово кожного з яких настроїть на веселий лад. А якщо в деяких висміяних персонажах чи вчинках ти впізнаєш себе, свою поведінку, то не ображайся, а смійся разом з друзями і тоді відчуєш, що всі твої неприємності розтануть, як сніг на сонці.

Чуб Н. Азбука хоробрості : казкотерапія / Н. Чуб; іл. М. Пузиренко. – Х.: Фактор, 2008. –

112 с.: ілюстр.. – (Енциклопедія для маленьких вундеркіндів).

Ця цікава книжка написана для тих дітей, які чогось бояться – чи темряви, чи грози, чи їздити на велосипеді. Читаючи цю книгу разом з мамою, ти напевно, позбудешся страхів, якщо раптом у тебе вони є. Книга ілюстрована чудовими малюнками, гортати її – велике задоволення.

Чуковський К. Казки / К. Чуковський; худож. Л. Якшис. – К.: Махаон-Україна, 2007. – 128 с.: ілюстр. – (Батьки читають дітям).

Який же список дитячої літератури без всесвітньо відомого російського письменника Корнія Івановича Чуковського? Цікаво, що свою першу віршовану казку «Крокодил» Чуковський написав спеціально для свого маленького сина, який хворів. «Єдина у мене була турбота – відволікти увагу хворої дитини від приступів хвороби», – згадував пізніше письменник. Казковий Мийдодір з цього видання нагадає тобі про те, що

*Треба, треба умиватись,
Умиватись треба нам!*

На тебе також чекає зустріч зі славним лікарем Айболитом та його пацієнтами; Федорою, яка не любила чистоту і порядок, та іншими персонажами.

Ящо тобі 10-11 років

Веселі історії : казки, оповідання, бувальщини, прислів'я, приказки, жарти / упоряд. О. Є. Шевченко, Т. Г. Качалова; передм. Б. Й. Чайковського. – К.: Школа, 2003. – 171 с.: ілюстр. – (Хрестоматія школяра).

Збірник додасть настрою, розрадить, налаштує на веселу хвилю. У ньому ти знайдеш гумористичні казки, оповідання, анекдоти, а також дотепні прислів'я та примовки. Отож, читай, втішайся, смійся на здоров'я!

Гераскіна Л. Б. У країні невивчених уроків : (чарівна історія) / Л. Гераскіна; пер. з рос. Н. Кир'ян; худож. Н. Бугославська. – К.: Махаон-Україна, 2009. – 160 с.: ілюстр. – (Казкові історії).

Книга розповідає про дивовижні пригоди неука та ледаря Віті Перестукіна у Країні невивчених уроків, де живуть півтора землекопи, білий ведмідь знемагає від спеки, а на князівство Івана Грозного нападають війська Наполеона.

Дереш Л. Про Миколу Гоголя, Марка Твена, Ніколу Теслу, Альберта Ейнштейна, Стівена Кінга / Л. Дереш. – К.: Грані-Т, 2007. – 72 с., ілюстр. – (Життя видатних дітей). Сучасний український письменник Любо Дереш познайомить тебе з усесвітньо відомими диваками – яскравими і незвичайними особистостями, чия творчість та винаходи викликали захоплення і подив. Микола Гоголь, український прозаїк і драматург; Марк Твен, автор гумористичних оповідань та творів для дітей; Нікола Тесла, фізик та винахідник в галузі електрики; Альберт Ейнштейн, автор теорії відносності та нобелівський лауреат з фізики; а також Стівен Кінг, «король жахів» сучасної літератури, – визначні постаті, які здивували світ своєю незвичайністю. Книга для тих, хто хоче зробити світ яскравішим.

ДіКамілло К. Спасибі Вінн-Діксі / К. ДіКамілло; пер. з англ. В. Панченка; іл. В. Буркіна. – К.: Махаон-Україна, 2010. – 176 с.: ілюстр. Героїня книжки десятилітня Індія Опал Булоні переїжджає разом із батьком у невеличке південне містечко Наомі і почувається дуже самотньо. Аж одного чудового дня зустрічає в супермаркеті під назвою «Вінн-Діксі» незграбного бездомного пса, що вміє усміхатися, як людина. Дівчинка взяла його з собою, назвавши Вінн-Діксі. Кумедний песик вчить свою маленьку хазяйку дивитися на світ іншими очима : завдяки йому Опал знайомиться з цікавими людьми і нарешті знаходить друзів там, де й не сподівалася. За цією книгою було знято художній фільм, який зробив ім'я письменниці, твори якої користуються великою популярністю, ще більш відомим.

Драгунський В. Ю. Денискові оповідання / В. Ю. Драгунський; пер. з рос. В. Запорожець; худож. М. Шеверьов. – К.: Махаон-Україна, 2009. – 144 с.: ілюстр. – (Весела компанія). До книги увійшли цікаві й кумедні історії про головного героя Дениса Корабльова та його друзів Мишка і Оленку. Ці історії, окрім того, що подарують тобі веселі хвилини, покажуть, як часом негарно збоку виглядають дитячі витівки і до чого вони можуть призвести. Наприклад, в одній з історій про Дениска під назвою «Таємне стає явним» хлопчик змушений їсти кашу, яку дуже не любив. Що з того вийшло, дізнаєшся у книзі.

Нестайко В. Чарівні окуляри : правдиво-фантастична повість про надзвичайні пригоди київських школярів : для молодшого і середнього шкільного віку / В. Нестайко; худож. А. Василенко. – К.: Веселка; Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2005. – 95 с.: ілюстр. Повість відомого українського письменника відкриє для тебе неосяжний світ веселих пригод двох хлопчиків – Васі та Ромки – у шаленому ритмі сучасного життя. Іскрометний гумор та захоплюючий сюжет зроблять подорож до цього світу яскравою і незабутньою.

Носов М. Живий капелюх : оповідання / М. Носов; худож. І Семенов. К.: Махаон-Україна, 2008. – 144 с.: ілюстр.

Не одне покоління читачів захоплюється пригодами хлопчика Незнайка та його друзів, автором яких є відомий російський письменник Микола Носов. Багато комічного і смішного є також в оповіданнях письменника, вміщених у цій книзі.

Сухомлинський В. Вогнегривий коник : казки, притчі, оповідання / В. Сухомлинський; упоряд. і передм. О. Сухомлинської. – К.: Вікар, 2007. – 200 с.: ілюстр. – (Скарби української літератури).

Ця книга – збірка мудрих і повчальних казок, оповідань, притч, новел, написаних великим українським педагогом і письменником Василем Сухомлинським. Кожна казка, кожне оповідання розповість тобі про неповторну красу природи, магічну силу доброти і чуйності у взаєминах між людьми. «Казка, – любив повторювати В. Сухомлинський, – це, образно кажучи, свіжий вітер, що роздмухує вогник дитячої думки й мови». Хочеться, щоб думки і слова Василя Олександровича пробудили у тебе бажання зробити щось хороше, приємне тим, кого ти любиш і знаєш, а також незнайомим і всім-всім.

Твен М. Принц і злидар : повість / М. Твен; пер з англ. Ю. Лісняка; худож. А. Воробйов. – К.: Махаон-Україна, 2006. – 256 с. – (Казкові повісті).

Тобі здається, що хтось живе краще і ти хочеш бути на його місці? Не все в цьому житті вимірюється багатством. Прочитай цю книгу і відразу зрозумієш, що найголовніше в цьому житті - бути самим собою. У повісті відомого американського письменника Марка Твена головні герої міняються ролями і проживають сповнені пригод і незвичайних історій життя.

Яснов М. Життя видатних тварин / М. Яснов; худож. М. Німенко. – К.: Грані-Т, 2008. – 128 с., ілюстр.

У цій книзі ти зустрінешся з найрізноманітнішими тваринами і, можливо, відкриєш для себе щось нове у тваринному світі. Всім відомо, що тваринам притаманні не лише любов і відданість, а й такі людські якості, як здатність до самопожертви, уміння вчитися й бажання спілкуватися з нами на рівних. І ми самі стаємо добрішими та людянішими, коли спілкуємося з братами нашими меншими. Автор книги звертається до своїх читачів : «Я сподіваюся, що, прочитавши цю книжку, ви трішечки інакше поглянете на самих себе. І уважніше – на довколишніх. Тож бажаю вам успіхів у пізнанні ще однієї сфери власної душі».

Якщо тобі 12-14 років

Бронте Ш. Джейн Ейр / Ш. Бронте; пер. з англ. П. Соколовського. – К.: Основи, 1999. – 652 с. – (Зарубіжна класика).

Це роман, який не старіє і не втрачає своєї привабливості. З образом Джейн Ейр в англійську літературу ввійшла нова героїня – розумна, чуйна, талановита жінка, яка над усе цінує і відстоює не тільки свою жіночу, а насамперед людську гідність.

Джером К. Дж. Троє в одному човні (як не рахувати собаки) : роман / Дж. К. Джером; пер. з англ. Ю. Лісняка. – К.: Школа, 2009. – 224 с.: ілюстр. – (Моя улюблена книжка).

Це історія трьох друзів – Джорджа, Гаріса та Джея, котрі здійснюють прогулянку на човні Темзою, відпочивають від Лондона з його нездоровим кліматом і на деякий час поєднуються з природою, - й сьогодні залишається неперевершеним зразком англійського гумору і здатна подарувати тобі гарний настрій від прочитаного.

Карпенко В. Пригоди Марка та Харка : роман-жарт / В. Карпенко; худож. В. Цах. – К.: Видавець Вадим Карпеко, 2011. – 448 с.: ілюстр.

Герої твору сучасного українського письменника ніби прийшли з українських пісень. Написані на історичному матеріалі оповіді про Марка і Харка не тільки познайомлять тебе з українською історією, а й змусять замислитися, чому в світі все так, а не інакше і чи може людина щось змінити. Ця книга – дружній шарж на нас у найширшому розумінні. Сміх та хороший настрій гарантовані.

Крюкова Т. Ш. Костя + Ніка : [повість] / Т. Ш. Крюкова; пер. В. І. Омеляненко; іл. А. Савицької. – Х.: Ранок, 2012. – 336 с.: ілюстр.

Літній час, проведений разом двома підлітками, повністю змінює їхнє життя. Між ними зароджується справжнє кохання. Костя став єдиним, хто зрозумів Ніку, зміг стати її другом. Але як сприйняти таємницю її життя: вона не ходить... Це історія про людські взаємини: шляхетність і підлість, чуйність і байдужість, але в першу чергу – про кохання. Про те, що справжнє кохання приходить незалежно від віку і перемагає все. За сюжетом повісті знято художній фільм «КостяНіка. Час літа».

Пекарська М. - К. Клас пані Чайки / М. – К. Пекарська; пер. з польської Б. Ю, Антоняк; ред. А. О. Івченко. – Х. : ВД «Школа», 2012 с.- 336 с.

У цій книзі ти разом з учнями однієї варшавської гімназії поринеш у світ, сповнений щоденних радостей і проблем, який, безперечно, тобі добре знайомий. Новий,

незнайомий колектив, нові друзі й пов'язані з цим побоювання, перше кохання, стосунки з учителями й батьками, бажання привернути до себе увагу, відповідальність за себе й за інших – про все це пише у своєму популярному романі відома польська письменниця. Бестселер вперше перекладено на українську мову.

Портер Е. Поліанна : роман / Елеонор, Портер; пер. з англ. Б. Гора; за ред. Л. Герасимчука; іл. Л. С. Голембовської. – К.: Школа, 2006. – 224 с.: ілюстр. – (Дитячий світовий бестселер).

З моменту виходу роману в світ пройшло майже сто років, проте й досі пригоди дивовижної дівчинки захоплюють читачів, учать їх любити життя і дарувати радість один одному. Свого часу Елеонор Портер зазначала : «Я ніколи не вважала, що треба заперечувати існування труднощів, страждань і зла. Просто, на мою думку, набагато краще сприймати невідоме бадьоро і радісно». Так вчинила вона сама, і ця дружня порада, звернена до кожного з нас, лунає з вуст її милої, мудрої і безмежно близької нам героїні. Сподіваємося, що й тебе книга навчить шукати щось радісне навіть у найприкрішій ситуації. І тоді твоє життя осяє щира посмішка, і головне – зміниться світ навколо тебе.

Україна сміється : збірка / уклад. тексту Н. Д. Кусайкіна. – К.: Шанс, 2008. – 464 с. До книги, яку ми пропонуємо твоїй увазі, увійшли кращі твори видатних українських сміхотворців, а також гумористичні твори українського давнього та сучасного фольклору: анекдоти, жарти, замальовки.

Вони своєю пекучою іронією неодмінно викличуть у тебе щирий сміх, бо читати їх і не сміятися , бути байдужими до них не можна. Сподіваємося, що тобі сподобається ця книжка, що вона додасть тобі здоров'я, гарного настрою, упевненості в собі й у своєму майбутньому.

Хемінгуей Е. Старий і море : повість; Сніги Кіліманджаро : оповідання / Е. Хемінгуей; пер. з англ. В. Митрофанова; передм. А. Могильного, - К.: Котигорошко, 1993. – 96 с. – (Шкільна бібліотека).

Коли ми читаємо Хемінгуея, наша душа наповнюється силами життя. Повість видатного американського письменника, відзначена Нобелівською премією, відбиває заповітну авторську ідею про те, що людина зобов'язана зберігати мужність за будь-яких примх долі. Це повість про трагічне безсилля людини і її духовну непереможеність.

Чарська Л. Нотатки маленької гімназистки : повісті / Л. Чарська; пер. з рос.. - К.: Гамазин, 2008. – 416 с. – (Серія «А+В»).

До книги увійшли дві повісті: «Спогади інститутки» та «Нотатки маленької гімназистки».

Героїні цих творів опиняються у незнайомих місцях серед незнайомих людей і незрозумілих правил. Їм доводиться самостійно боротися з ворожістю і зрадою, підлістю і облудою. У своїх творах письменниця показує, що складати враження про людину треба не за тим, як вона виглядає і не за тим, бідна вона чи багата. І головне – вірити в те, що добро завжди переможе зло.

Українка Л. «Я любила вік лицарства...» : вибрані твори / Л. Українка. – К.: Країна мрій, 2008. – 368 с.: ілюстр. – (Бібліотека школяра).

Автора цієї книги - Лесю Українку ти, безперечно, вже знаєш. Історія її життя може бути основою для величної драми. За словами М. Кармазіної, «Лєся була великою: силою духу, силою таланту та силою любові до України». Часто буває, що дорослий чи дитина, захопивши десь нежить чи іншу хворобу, лежить знесилено в постелі, і рідні вже й не знають, чим її рятувати. Лєся все своє життя боролася з важкою хворобою, виборюючи життя в щоденних муках і стражданнях, дивуючи всіх своєю мужністю. До видання включено вибрані вірші, поеми та драматичні твори видатної літераторки. У книзі ти знайдеш як твори, вже відомі тобі, так і ті, які не вивчаються у школі.

Підготувала: С. М. Молчанова, провідний бібліограф